

З. П. ШАРЛОВИЧ, канд. пед. наук

О. Є. МИХАЛЬЧЕНКОВА, с. н. с.

Н. С. МОШЕНЕЦЬ, спеціалістка, аспірантка

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Резюме. Транскордонне співробітництво (ТКС) є невід'ємною частиною європейської регіональної політики, що націлена на створення більш конкурентоспроможної економіки регіонів із залученням державної фінансової підтримки, інвестицій і впровадженням інновацій. Стратегія активізації розвитку ТКС регіонів має розв'язати проблеми диспропорції в соціально-економічному розвитку регіонів України, сприяти залученню фінансування для реалізації транскордонних проєктів і створенню нових органів транскордонного співробітництва.

Залучення досвіду європейських країн до створення та запровадження нових форм ТКС, діяльність яких би приносила більш швидкі та очікувані результати, особливо в умовах поточних викликів і зовнішніх загроз, насамперед на тих територіях, що потребують особливої уваги з боку держави та застосування спеціальних механізмів та інструментів стимулювання їх збереження та розвитку. ТКС здійснюється з метою інтеграції в європейське суспільство й інститути, а також утвердження головних європейських цінностей.

ТКС є одним з ефективних інструментів поглиблення взаємодії його суб'єктів та учасників для спільного виконання завдань щодо місцевого та регіонального розвитку, підтримки економічного зростання, стимулювання і впровадження інновацій.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, єврорегіон, транснаціональні регіональні системи, інноваційна політика регіонів, зовнішній фінансовий ресурс.

Мета статті полягає в дослідженні впливу транскордонного співробітництва в контексті використання можливостей максимального залучення зовнішніх факторів для розвитку прикордонних і внутрішніх територій України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Розвиток ТКС України з ЄС є національним пріоритетом України. В умовах сьогодення ТКС як дієвий інструмент подолання відмінностей між центральними та периферійними регіонами набуває нового виміру, без якого важко було б ефективно розв'язати сучасні проблеми розвитку прикордонних територій, а також виступає фактором реалізації євроінтеграційних процесів. ТКС постає потужним інструментом регіональної політики України і джерелом додаткових ресурсів для зміцнення національного господарства та сталого розвитку. Поглиблення ТКС відкриває нові можливості для активізації господарської діяльності на віддалених територіях і підвищення їх конкурентоспроможності шляхом мобілізації людського та природно-ресурсного потенціалу сусідніх регіонів.

ТКС у рамках єврорегіонів здійснюється в Україні з 1993 року. Завдяки географічному розташуванню на території України утворено

дев'ять єврорегіонів, п'ять із яких утворено з державами — членами Європейського Союзу (Республіка Польща, Словацька Республіка, Румунія, Угорщина). Нівелювання наявності кордону, збереження історичних ареалів та автентичності регіонів, наукового надбання, використання нових можливостей під час розв'язання проблем територіального розвитку не лише прикордоння, забезпечення зростання життєвого рівня населення — це ключові вектори розвитку транскордонного співробітництва, що необхідно враховувати в регіональній політиці.

Необхідним є розвиток єврорегіонів України, що мають значний потенціал для постійного діалогу "Україна — ЄС", але для його реалізації необхідні термінові зміни в регіональній політиці та розв'язанні низки проблем, що на сьогодні стримують розвиток ТКС. Зокрема йдеться про: недостатній рівень уваги до питань транскордонного співробітництва як засобу розвитку українських регіонів та одного з найнеефективніших шляхів наближення України до ЄС; правову невизначеність та дисбаланс повноважень між центральною та регіональною владою в питаннях транскордонного співробітництва; наявність недостатньої фінансової підтримки; низький рівень залучення територіальних громад,

громадських організацій та бізнесу до участі в транскордонній співпраці, зокрема в науковій сфері, розробленні та впровадженні конкретних проєктів транскордонного характеру; недостатній рівень інформованості про проєкти в рамках регіонального і ТКС.

Поглибленню ТКС із сусідніми адміністративно-територіальними одиницями країн — членів ЄС сприяють спільні дії, що спрямовані на: встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством; здійснення законодавчого забезпечення розвитку транскордонного співробітництва в рамках євро регіонів шляхом адаптації нормативно-правових актів України до законодавства ЄС та Ради Європи.

Динаміка розвитку євроінтеграції України свідчить, що ТКС є тим шляхом розвитку України, де повною мірою має бути реалізовано інтеграційну стратегію на регіональному рівні, а також у процесі формування і становлення нової системи взаємовідносин із сусідніми державами в умовах формування і функціонування партнерства комплексу прикордонної співпраці “Україна — ЄС”. Розвиток ТКС є важливим об’єктом сучасної регіональної політики та пріоритетом політики сусідства ЄС, яке реалізується в Україні на основі міжнародного права та вітчизняного законодавства, що включає Європейську рамкову конвенцію про ТКС (Україна приєдналася до Конвенції 14 липня 1993 р.) і додаткових протоколів до неї, законів України “Про стимулювання розвитку регіонів” від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV, “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР, “Про транскордонне співробітництво” від 24 червня 2004 р. № 1861-IV, що визначає мету та принципи державної політики у сфері ТКС, повноваження суб’єктів транскордонного співробітництва в Україні, принципи та форми державної підтримки транскордонного співробітництва та його фінансове забезпечення”, Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затверджену Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. У Законі України “Про транскордонне співробітництво” зазначено, що: “транскордонне співробітництво — спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними

громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством”.

Зміцнення добросусідських відносин і поглиблення ТКС є актуальним для України в умовах поточних викликів та зовнішніх загроз, а також з урахуванням європейського вектору розвитку нашої держави. ТКС є одним з ефективних інструментів поглиблення взаємодії його суб’єктів та учасників для спільного виконання завдань щодо місцевого і регіонального розвитку, підтримки економічного зростання, стимулювання та впровадження інновацій, що сприяють прискоренню процесів наближення рівня життя населення регіонів України до середньоевропейського рівня і здійснення євроінтеграційних заходів на регіональному рівні.

Завдяки вигідному географічному та геополітичному положенню Україна має значні потенційні можливості щодо розвитку транскордонної співпраці: 19 із 27 регіонів держави є прикордонними, їх сукупна площа становить приблизно 77 % всієї території держави [1]. У Мадридській конвенції поняття “транскордонне співробітництво” визначено як “...спільні дії, що спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними громадами або владами, що знаходяться під юрисдикцією двох або декількох договірних сторін, з обов’язковим укладенням будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей”. ТКС має стати тим явищем, що забезпечить сталий розвиток і конкурентоспроможність українських сусідніх регіонів, відкриє нові можливості для активізації господарської діяльності на периферійних територіях, а також забезпечить їх конкурентоспроможність.

За роки незалежності в Україні також зроблено важливі кроки до ефективного використання можливостей розвитку транскордонної співпраці з регіонами сусідніх держав, використання економічного, людського, та природно-ресурсного потенціалу транскордонного регіону. ТКС виступає важливим складником сучасної концепції європейської інтеграції, його економічні, інституційні та міжнародно-правові засади є найбільш вдалими й опрацьованими з теоретичної та практичної точок зору саме в країнах ЄС, де вкорінені глибокі традиції регіоналізму. Тому досвід ЄС має важливе значення, зокрема й для України [2].

Найсерйознішим викликом і перепорою для ТКС України на її східному та південному державному кордоні є збройна агресія росії проти

України та тимчасова анексія окупованих українських земель, що унеможлиблює реалізацію засад ТКС України на цих територіях.

Державна підтримка розвитку ТКС передбачає: визначення пріоритетних напрямів державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва; забезпечення фінансування ініціатив, заходів, проектів, програм і стратегій транскордонного співробітництва, що отримали фінансування в рамках програм міжнародної технічної допомоги; формування та реалізація пільгових митних, валютно-фінансових, податкових та укладення міждержавних і міжурядових угод щодо спрощення правил перетину кордону, форм транскордонного співробітництва; відбір проектів (програм) транскордонного співробітництва, які потребують державної підтримки; розроблення та виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва; надання правової, організаційної, методичної [3], інформаційної допомоги та підтримки суб'єктам і учасникам ТКС України.

Відповідно до засад Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (1 вересня 2017 р. після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності в повному обсязі), країни-партнери:

- сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з наголосом на розвитку відсталіх територій на рівні територіального співробітництва, зокрема за допомогою створення каналів зв'язку та активізації обміну інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства;
- підтримують та посилюють залучення місцевих і регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур із метою посилення співпраці шляхом створення сприятливої законодавчої бази, підтримки та нарощування потенціалу розвитку, а також забезпечення зміцнення транскордонних і регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства;
- сторони зміцнюють і заохочують розвиток таких складових транскордонного та регіонального співробітництва, як *inter alia*, транспорт, енергетика, комунікаційні мережі, культура, освіта, туризм, охорона здоров'я та інших сфер, охоплених цією Угодою, які містять елементи транскордонного та ре-

гіонального співробітництва. Зокрема сторони сприяють розвитку транскордонного співробітництва у сфері науково-технічного співробітництва з обміну та впровадження інноваційної продукції [4] з метою розвитку та вдосконалення технологій у сфері виробництва енергії, видобувної промисловості, металургії, охорони навколишнього середовища, морської політики тощо.

Угода за своїм обсягом і тематичним охопленням стала найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором із третьою країною, коли-небудь укладеним ЄС. Вона стала яскравою демонстрацією якісно нового формату відносин між Україною та ЄС на принципах "політичної асоціації та економічної інтеграції".

Співробітництво між сторонами-партнерами спрямовується на сприяння залученню України і до Європейського дослідницького простору. Таке співробітництво сприяє підтримці реформування та реорганізації системи управління науковою сферою та дослідних установ (зокрема в розвитку її потенціалу щодо розвитку науки і технологій) з метою сприяння розвитку конкурентоспроможної економіки та суспільства, що базується на знаннях і зокрема забезпечується шляхом: обміну інформацією щодо політики Сторін у сфері науки та технологій; участі в наступній Рамковій програмі ЄС із досліджень та інновацій "Horizon Europe", що відкрита для участі в усьому світі; спільної реалізації наукових програм і дослідної діяльності; спільного дослідження діяльності, що спрямована на заохочення наукового прогресу, трансферу технологій і ноу-хау; навчання шляхом реалізації програм обміну для дослідників і спеціалістів; організації спільних заходів щодо наукового та технологічного розвитку; вжиття заходів, спрямованих на розвиток сприятливих умов для проведення досліджень і впровадження нових технологій, а також належного захисту інтелектуальної власності результатів досліджень; активізації регіонального та іншого міжнародного співробітництва; обміну досвідом у сфері управління науково-дослідними установами з метою розвитку та покращення їхніх спроможностей щодо здійснення та участі в наукових дослідженнях [4].

Фундаментом ТКС є процес формування зв'язків і договірних відносин на шляху пошуку спільних рішень для ідентичних проблем регіонів-партнерів, погодження вибору пріоритетних напрямів розвитку обох сторін і шляхів їх реалізації, усунення політичних та адміністративних бар'єрів між регіонами; створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури за умови формування спільних органів, суб'єктів

господарювання, об'єднань, охоплюючи коло завдань, що не виходять за межі регіонального виміру, проте воно дуже наближене до щоденних людських потреб і його необхідно досліджувати, сприяти його розвитку та використовувати можливості, які відкриваються в рамках співпраці для покращення життєдіяльності населення в прикордонних регіонах [5].

Інноваційна діяльність та інноваційний розвиток є важливим фактором соціально-економічного розвитку країн і регіонів ТКС. Основні складові та пріоритети регіональної інноваційної політики формуються, з одного боку, інтересами та потребами соціально-економічного розвитку, а з іншого — інноваційним потенціалом регіонів. Підтримка інноваційного розвитку окремих регіонів здійснюється шляхом визначення пріоритетних напрямів регіональної інноваційної діяльності, розробки конкретних спільних програм у сфері інновацій і загальних програм технологічного розвитку регіонів.

Для функціонування і розвитку в кризових умовах регіонам необхідні такі підходи до управління, які б базувалися на знаннях і нових досягненнях науки, тобто на інноваціях, а також сприяли б підвищенню їх конкурентоспроможності на технологічних світових ринках. Інноваційна політика регіонів ТКС стає системою цілей стратегії ЄС та України в галузі науки, наукових досліджень та інновацій з урахуванням пріоритетів розвитку інноваційної діяльності регіонів, шляхів і засобів їх досягнення на основі взаємодії регіональних органів управління [6] та з урахуванням таких складових, як “Відкрита інновація”, “Відкрита наука”, “Відкритість світу”.

Генеральний вектор сталого розвитку регіонів зазначено в Державній Стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (далі — Стратегія), що на сьогодні є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики в різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах і регіонах в інтересах людини, єдності держави... У Стратегії запроваджено нові підходи до державної регіональної політики.

Реалізація Стратегії здійснюється на основі партнерства, що забезпечує її реалізацію. Інструментами реалізації Стратегії є: плани заходів щодо реалізації Стратегії на 2021–2023 і 2024–2027 роки; програми та проекти регіонального розвитку; регіональні стратегії розвитку та плани заходів із їх реалізації; державні програми щодо розвитку транскордонного співробітництва, соціально-економічного розвитку окремих територій, угоди щодо регіонального розвитку тощо [7].

Україна займає одне з провідних місць у категорії “внесок у розвиток науки та технологій”. Більшість регіональних центрів мають потужну науково-освітню базу, що забезпечується регіональними науково-дослідними інститутами, закладами вищої освіти з відповідним кадровим потенціалом, що в майбутньому можуть стати базою для створення науково-виробничих, транскордонних корпорацій технологічного трансферу та інноваційних центрів розвитку шляхом підтримки програм міжрегіональної кооперації, обмінів між регіонами — партнерами України та Європейського Союзу та розвитку транскордонної, міжмуніципальної та макро-регіональної співпраці у сфері розроблення та реалізації спільних проектів сталого розвитку.

Важливу роль відіграють регіони у створенні динамічних інноваційних екосистем, що формуються за мережевим принципом і на основі багатосторонньої співпраці контактних мережевих груп, формуючи відносини, що спонукають до взаєморозвитку, де розвиток такої екосистеми забезпечує спільну творчу діяльність як обов'язковий елемент “відкритої інновації”. Однією з найважливіших основ політики ЄС на підтримку відкритої інновації, особливо значущою для вітчизняної практики, є інноваційний принцип забезпечення високої сприйнятливості всієї економіки до інновацій. У центр уваги ставляться всі стадії інноваційного циклу — від розробки ідеї і до комерціалізації та спільного освоєння її результатів.

Уже зараз очевидно, що наукові дослідження, які проводяться в рамках певних регіональних і транскордонних корпорацій, у майбутньому дедалі більше будуть набувати світового, мережевого та відкритого характеру. На них чекають кардинальні зміни. Так, експерти Єврокомісії вважають, що в них буде задіяно на різноформатній основі набагато більше учасників. Відбудуться численні зміни в організації та самих наукових досліджень. Це дозволить “відкритій науці” завтрашнього дня більш адекватно (у порівнянні з нинішньою) відповідати на економічні та соціальні виклики інноваційного розвитку.

Окремим, найактуальнішим напрямом співпраці з ЄС є інвестування. Інвестиції в інновації, відкриті інновації та технології стануть одним із важливих елементів повоєнної відбудови України. Підвищення інвестиційної привабливості територій і підтримка залучення інвестицій є не менш значущою оперативною ціллю в розвитку транскордонних регіонів, вирішенням якої буде створення транснаціональних регіональних систем інноваційної інфраструктури (наукові та технопарки, технополіси тощо). Важливим

є розвиток уже існуючих бізнес-інкубаторів, що здійснюють підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва, які розробляють і впроваджують інновації на початковій стадії їх розвитку, а також інноваційних кластерів, що об'єднують юридичних осіб — резидентів і фізичних осіб — підприємців, які провадять інноваційну діяльність, центрів трансферу технологій.

20 червня 2023 р. Європейська комісія на чолі з головою — Урсулою фон дер Ляєн, яка зазначила: “Україна може розраховувати на повну підтримку від ЄС. Ми готові взяти на себе провідну роль у міжнародних зусиллях із відновлення демократичної та заможної України. Це означає, що інвестиції будуть іти пліч-о-пліч із реформами, які підтримають Україну в просуванні на її європейському шляху”, запропонувала створити новий механізм для підтримки відновлення, відбудови та модернізації України. Механізм підтримки України буде спеціальним фінансовим інструментом, який забезпечить послідовну і передбачувану підтримку України на 2024–2027 рр., що передбачає: партнерство з державами — членами ЄС і європейськими фінансовими інституціями, зокрема з “Командою Європи” та з іншими міжнародними фінансовими установами; взаємодію з Міжвідомчою координаційною платформою донорів, ключовими зацікавленими особами громадянського суспільства, приватним сектором і місцевою владою.

Відновлення та реконструкція стосується модернізації країни шляхом інтеграції до єдиного ринку ЄС, а також рівноправного співробітництва між ЄС і українськими містами і регіонами з продовженням спільних програм і проєктів, зокрема і в науково-інноваційній сфері, у рамках транскордонного співробітництва, що спрямовані на відновлення, реконструкцію та розвиток модернізації України.

Окрім того, вагомим для України є співробітництво в рамках АЄР (Асамблея європейських регіонів (АЄР) і Асоціація європейських прикордонних регіонів (AEBR), що має на меті сприяти транскордонному співробітництву в Європі та інших континентах, а також обміну між зацікавленими сторонами для посилення ТКС і територіального розвитку загалом, з повною повагою до регіонального різноманіття.

ВИСНОВКИ

Отже, розвиток ТКС відкриває нові можливості для активізації не лише господарської діяльності на граничних територіях і підвищення їх конкурентоспроможності шляхом мобілізації природно-ресурсного потенціалу територій,

а й науково-технічної співпраці, що дасть змогу сформувати (у рамках регіональних територій) нові об'єднання задля виконання пріоритетних завдань Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021–2027 роки. ТКС є важливим об'єктом сучасної регіональної політики, пріоритетом політики сусідства ЄС та ефективним інструментом досягнення Цілей сталого розвитку, що зазначені в Указі Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722, зокрема в контексті розв'язання екологічних проблем, які пов'язаних із погіршенням екологічної ситуації регіонів України. ТКС є інструментом розвитку регіонів і рушійною силою втілення євроінтеграційних прагнень нашої держави крізь призму європейської державної та суспільної взаємодії та вагомим чинником європейської інтеграції, створення Європи без внутрішніх кордонів, що цілком відповідає політичним пріоритетам нашої держави. ТКС є **особливим** видом партнерських відносин і різновидом міжсекторної співпраці у формі кластера територіальних громад України та країн-партнерів, а його розвиток постає однією з цілей державної регіональної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021–2027 роки [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 14 квіт. 2021 р. № 408. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2021-%D0%BF#Text>.
2. Гоблик В. В. Система принципів формування та розвитку транскордонних регіонів / В. В. Гоблик // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. — 2015. — № 12. — С. 88–99.
3. Про міжнародне територіальне співробітництво України [Електронний ресурс]: Закон України від 24 квіт. 2024 р. № 3668-ІХ. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#n238>.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Глава 27 “Транскордонне та регіональне співробітництво” [Електронний ресурс] : документ від 27 черв. 2014 р. № 984_011. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
5. Мікула Н. А. Транскордонне співробітництво : посібник / Н. А. Мікула, В. В. Толкованов. — Київ : Крамар, 2011. — С. 14.
6. Микитюк П. Стратегія регіональної інноваційної політики / П. Микитюк // Наукові записки. — 2005. — № 14. — С. 21.
7. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 5 серп. 2020 р. № 695. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

REFERENCES

1. (2021). Derzhavna prohrama rozvytku transkordonnoho spivrobitnytstva na 2021–2027 roky: Postanova

- Kabinenu Ministriv vid 14 kvitnia 2021 r. № 408 [State program for the development of cross-border cooperation for 2021–2027: Resolution of the CMU dated April 14 2021 No. 408]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2021-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
2. Hoblyk, V. V. (2015). Systema pryntsyviv formuvannya ta rozvytku transkordonnykh rehioniv [System of principles of formation and development of cross-border regions]. *Visnyk Volynskoho instytutu ekonomiky ta menedzhmentu* [Bulletin of the Volyn Institute of Economics and Management]. 12, 88–99. [in Ukr.].
 3. Pro mizhnarodne terytorialne spivrobitnytstvo Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 24.04.2024 № 3668-IX [On international territorial cooperation of Ukraine: Law of Ukraine dated 04/24/2024 No. 3668-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#n238> [in Ukr.].
 4. (2023). Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, Hlava 27 “Transkordonne ta rehionalne spivrobitnytstvo”: dokument vid 27 chervnya 2014 r. № 984_011 [Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part, Chapter 27 “Cross-border and regional cooperation”: document dated June 27 2014 No. 984_011]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukr.].
 5. Mikula, N. A., & Tolkovanov, V. V. (2011). Transkordonne spivrobitnytstvo [Cross-border cooperation]. Kyiv, P. 14. [in Ukr.].
 6. Mykytiuk P. (2005). Stratehiya rehional'noyi innovatsiynoyi polityky [Strategy of regional innovation policy]. *Naukovi zapysky* [Scientific notes]. 14, P. 21. [in Ukr.].
 7. (2020). Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky: Postanova KMU vid 5 serpnia 2020 r. № 695 [State regional development strategy for 2021–2027: Resolution of the CMU dated August 5. No. 695 of 2020]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukr.].

Z. P. SHARLOVYCH, PhD in Pedagogy

O. Ye. MYKHALCHENKOVA, Senior Researcher

N. S. MOSHENETS, Specialist, Postgraduate Student

CROSS-BORDER COOPERATION AS A COMPONENT OF THE MODERN CONCEPT OF INTERNATIONAL TERRITORIAL PARTNERSHIP

Abstract. *Cross-border cooperation (CBC) is an integral element and part of the European regional policy aimed at creating a more competitive regional economy with the involvement of state financial support, attracting investments and introducing innovations. The strategy of intensifying the development of regional CBCs should be aimed at solving the problem of disproportions in the socio-economic development of Ukraine's regions, to facilitate the attraction of funding for the implementation of cross-border projects and the creation of new cross-border cooperation bodies.*

To draw on the experience of European countries in creating and implementing new forms of CBC, which would bring faster and more expected results, especially in the face of current challenges and external threats, especially in those territories that require special attention from the state and the use of special mechanisms and tools to stimulate their preservation and development. The CBC is implemented with the aim of integration into the European society and institutions, and the establishment of basic European values.

CBC is one of the effective tools for deepening the interaction of its subjects and participants to jointly fulfill the tasks of local and regional development, support economic growth, stimulate and implement innovations.

Keywords: *cross-border cooperation, euroregion, transnational regional systems, regional innovation policy, external financial resource.*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Шарлович Зоя Павлівна — канд. пед. наук, ад'юнкт Міжнародної академії прикладних наук в Ломжі, вул. Студентська, 19, 18-400, м. Ломжа, Республіка Польща; +48 660664647; zoia.sharlovych@mans.edu.pl; ORCID: 0000-0001-8115-9838

Михальченкова Олена Євгенівна — с. н. с., ДНУ “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150; +38 (098) 419-91-86; alenasimchuk5566@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7784-9668

Мошенець Наталія Сергіївна — спеціалістка, аспірантка, Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, вул. Студентська, 19, 18-400, м. Ломжа, Республіка Польща; +48 660664647; akilava@ukr.net; ORCID: 0009-0004-0485-1571

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Sharlovych Z. P. — PhD in Pedagogy, International Academy of Applied Sciences in Lomza, 19, Studencza Str., 18-400, Lomza, Republic of Poland; +48 660664647; zoia.sharlovych@mans.edu.pl; ORCID: 0000-0001-8115-9838

Mykhalchenkova O. Ye. — Senior Researcher of Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03150; +38 (098) 419-91-86; alenasimchuk5566@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7784-9668

Moshenets N. S. — Specialist, Postgraduate Student, International Academy of Applied Sciences in Lomza, 19, Studencza Str., 18-400, Lomza, Republic of Poland; +48 660664647; akilava@ukr.net; ORCID: 0009-0004-0485-1571